

Möjlighet att leva som andra

SOU 2008:77

Remissvar
2009-01-20

Röster från medlemmarna:

"Ta reda på vad personliga assistenter gör och varför man behöver assistans"

"Se människan och inte bara penningpåsen"

"Vi vill ha helhetssyn och individuella lösningar"

"Låt oss vara med i samhället"

"Vi vill ha kunnig och kompetent personal på försäkringskassa och kommun"

Detta remissvar innehåller GIL's ställningstaganden vad gäller betänkandet "Möjlighet att leva som andra" SOU 2008:77. Medlemmarna har bidragit med synpunkter och åsikter som sammanställts och redovisas i följande skrift.



Remissyttrande

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

LSS- kommitténs slutbetänkande *Möjlighet att leva som andra*. Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77).

Nedan redovisar assistansanordnaren GIL (Göteborgskooperativet för Independent living) sitt ställningstagande till LSS- kommitténs förslag. Remissvaret inleds med en sammanfattande redovisning av ställningstagandet och därefter redovisas i detalj kommitténs förslag.

Bakgrund

När den första lagen om assistans infördes 1994 innebar det en seger för många funktionsnedsatta. Äntligen kom möjligheten att kunna styra sitt liv och att leva som andra på lika villkor. Lagen har varit effektiv i den meningen att många har kunnat lämna institutioner, kommuner har kunnat erbjuda insatser genom LSS för funktionsnedsatta med målet goda levnadsvillkor. Lagen har medverkat till att minska risken för utanförskap och haft syftet att stärka funktionsnedsattas rättigheter. Det är dock oklart om de funktionsnedsattas rättigheter verkligen har stärkts.

Medlemmarna idag är överlag nöjda med utvecklingen. Deras åsikter om de nu föreslagna förändringarna är att det kommer att bli svårare att leva ett liv på lika villkor och känner att de föreslagna förändringarna är ett steg tillbaka. De är missnöjda över att än en gång behöva bevisa för politiker och samhälle varför man ska berättigas hjälp. Alla funktionshindrade är ense om att om man skulle kunna, skulle man inte vilja ha assistans.

GIL´s övergripande ställningstagande till förslaget

GIL anser att inga rättigheter får eftersättas för funktionsnedsatta och ifrågasätter starkt om de besparingar som föreslagits i betänkandet SOU 2008:77 verkligen har effekt. Vidare undrar GIL, vart ska alla funktionsnedsatta ta vägen? Vad händer med dem som inte får personlig assistans och inte klarar sig med insatsen personlig service med boendestöd/hemtjänst? Är det dags att återskapa institutionsboendet igen? Sammantaget visar förslaget att de föreslagna ändringarna kommer att drabba personer med stora och

Besöksadress:
Jaegerdorffsplatsen 3
Göteborg
Postadress:
Box 12134
402 42 Göteborg

Telefon:
031-63 64 80
Telefax:
031-15 18 08

E-post:
kontor@gil.se
www:
www.gil.se

Bankgiro:
5774-5127
Plusgiro:
498 48 94-8

Org-nr:
716444-6762

omfattande behov eftersom idag alla inte omfattas av LASS utan ett flertal via LSS och kommunen. GIL ställer sig positiv till utredningen på så vis att medlemmarna anser det bra att området utvecklas och förnyas för att kunna erbjuda bättre insatser för funktionsnedsatta. Att lagen ska finnas kvar ser GIL som en stor framgång. Att utredningen har uppmärksammat ett utvidgat barnperspektiv och en större kontroll av assistansanordnare i syfte att säkra kvalitet och service för brukaren, samt tillsyn över rättsområdet är ett stort steg i rätt riktning för rättsäkerheten och verksamhetsområdet i övrigt. GIL är starkt negativ till utredningens tanke om kostnadsdämpning av området. Det är vidare nödvändigt att det inom en snar framtid åläggs försäkringskassa samt berörda myndigheter att organisera sin verksamhet på ändamålsenligt sätt för att öka rättssäkerheten och minska och effektivisera handläggningstiderna på området.

GIL anser att kommitténs utredning i en del sammanhang inte är fullgod. Av de spörsmål som tagits upp i förslaget kvarstår ett flertal frågor om utformning av vissa tjänster (såsom t.ex. personlig service med boendestöd) samt ansvarsfrågor för genomförande av insatser. GIL anser det viktigt, att för en fungerande verksamhet ska kommunen prioritera insatser inom LSS området på lika villkor oberoende av politik och ekonomi. Kommuner har ofta svårigheter att genomföra insatser på grund av tilldelade ekonomiska ramar samtidigt som LSS som rättighetslag inte ska styras av tillgängliga ekonomiska resurser. Det har tidigare visat sig att många kommuner inte har kunnat verkställa beslut enligt LSS på grund av att ekonomin inte har tillåtit det, det är därför viktigt att denna fråga utreds noggrant och att ansvar för verkställighet ges till en huvudman.

GIL vill påpeka att intentionerna med LSS (SFS 1993:387, Lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade) och LASS (SFS 1993:389, Lagen om assistansersättning) under senaste tiden har tappat sin karaktär av rättighetslagstiftning. Ovan nämnda lagar tillkom för att upprätthålla handikappolitiken på området och tillförsäkra funktionsnedsatta samma rättigheter som alla andra. Det finns nu tydliga exempel som påvisar motsatsen. Långa handläggningstider hos både kommun och försäkringskassa samt deras nya restriktiva bedömningar innebär inskränkningar i den enskilde funktionsnedsattes liv. Dessa inskränkningar är inte förenliga med intentionerna vid bildandet av LSS och LASS. Rättighetsbegreppet har urholkats och ensidigt kräver myndigheter att funktionsnedsatta själva har att påvisa behov av assistans fullt ut. Detta innebär att de funktionsnedsatta som har svårigheter att kommunicera eller på annat sätt meddela sig, inte alltid själva kan lägga fram material som är till fördel för ärendet. Därför bör det åligga såväl kommun som försäkringskassa en utvidgad informations och upplysning/utredningsplikt att inhämta godtagbart material som ger den funktionsnedsatta samma rätt till eventuellt bifall som för övriga medborgare i samhället.

Det talas i betänkandet (SOU 2008:77) att det krävs flera lagar för att upprätthålla handikappolitiken och att socialtjänstlagen ska få en mer betydande roll än förut på grund av detta. Då begreppen skäliga levnadsvillkor i socialtjänstlagen skiljer sig från begreppet goda levnadsvillkor i LSS samt LASS ifrågasätter GIL denna diskrepans och anser att om funktionsnedsatta får beslut om insats enligt socialtjänstlagen istället för LSS eller LASS kommer deras levnadsnivå att sänkas avsevärt och innebära en försämring. Detta är inte godtagbart i enlighet med tidigare intentioner för personer med funktionsnedsättning. Vidare

Besöksadress:	Telefon:	E-post:	Bankgiro:	Org-nr:
Jaegerdorffsplatsen 3	031-63 64 80	kontor@gil.se	5774-5127	716444-6762
Göteborg	Telefax:	www:	Plusgiro:	
Postadress:	031-15 18 08	www.gil.se	498 48 94-8	
Box 12134				
402 42 Göteborg				

är socialtjänstlagen en gammal lag som inte har utvecklats i takt med det övriga rättsområdet för funktionsnedsatta. Därför krävs att det införs ändringar i socialtjänstlagen där skäliga levnadsvillkor byts ut till goda levnadsvillkor för att kunna anses tillämpas inom funktionsnedsattas område. Att LSS och LASS endast ska gälla för personer med svåra funktionsnedsättningar medför att det kommer att finnas personer som "faller mellan stolarna" om man inte gör upp tydliga kriterier för personkretsindelningen och inför insatser som kan liknas vid personlig assistans. Det är också viktigt, att då rättighetsbegreppet är oklart ett väl tilltaget tolkningsutrymme finns vid bedömningen av insatser enligt LSS, som tillgodoser de funktionsnedsattas rättigheter i positiv riktning. GIL kräver förtydligade regler och uttalade mål med lagstiftningen.

Det är GIL's uppfattning att kommittén inte tillräckligt har analyserat problemen med nuvarande lagstiftning rörande personer med funktionsnedsättning. Det finns ett flertal brister mellan den nu skrivna lagen och förarbetenas intentioner. Principer som nämns i förarbeten finns inte reglerade i lagen, en icke enhetlig domstolspraxis har vuxit fram de senare åren vilket skapat stora diskrepanser för funktionsnedsatta. Då det inte finns färdiga lösningar är risken stor för kommande och ogenomtänkta ad hoc lösningar vilket leder till minskad rättsäkerhet och stor osäkerhet för de funktionshindrade. För att LSS ska ha en god effekt fullt ut i samhället och kunna uppfylla sitt syfte måste förtydligande av förslagen i betänkandet göras.

Från medlemmarna hörs oroliga röster över förändringarna. Enligt de som omfattas av insatser inom LSS anses förändringarna leda till svårigheter att dels få insatser enligt LSS, och mindre självbestämmande. Redan idag är funktionsnedsatta en utsatt grupp som själva alltid måste överbevisa sin rätt till assistans. Att spara in på en sådan grupp är både en form av diskriminering och inte heller kostnadseffektiv då andra områden kommer att belastas såsom t.ex. sjukvården. Detta på grund av ökad fysisk och psykisk ohälsa, vilket blir *en* följd av många andra om de föreslagna inskränkningarna avseende LSS införs. Enligt de funktionsnedsatta själva finns det ingen som vill vara beroende av en personlig assistent eller annan insats enligt LSS.

Gil's inställning till presenterade förslag

Avsnitt 4.1 LSS som rättighetslag?

GIL instämmer i förslaget att lagen ska finnas kvar men motsätter sig att den utformas endast för personer med stora och varaktiga funktionsnedsättningar. GIL ser faran att ett flertal personer kommer att lämnas utanför LSS för att hänvisas till insats enligt Socialtjänstlagen där begreppet skäliga levnadsvillkor är tillräckligt som mål för insatsen. Detta innebär en stor kvalitetsförsämring för många funktionsnedsatta. GIL instämmer i förslaget att utredning av Socialtjänstlagen bör göras och anser att den borde ha skett i och med denna utredning. GIL anser att lagen (LSS) bör skrivas så att de som omfattas av personlig assistans idag omfattas i lika mån av godtagbar insats efter de föreslagna ändringarnas ikraftträdande.

Besöksadress:
Jaegerdorffsplatsen 3
Göteborg
Postadress:
Box 12134
402 42 Göteborg

Telefon:
031-63 64 80
Telefax:
031-15 18 08

E-post:
kontor@gil.se
www:
www.gil.se

Bankgiro:
5774-5127
Plusgiro:
498 48 94-8

Org-nr:
716444-6762

Avsnitt 4.2 – LSS och LASS blir en lag

GIL anser att är positivt att samla reglerna i en lag och att förtydligande sker, samtidigt att man enligt förslaget ger regeringen i uppdrag att införa reglering av skyddsåtgärd för verksamheter som stöd och service, att det ska finnas laglig grund för att ingen funktionsnedsatt ska bli utan assistans eller annan insats. Att införa handläggningsregler för handläggare och beslutsfattare vid försäkringskassa eller kommun är ett viktigt moment enligt GIL.

Avsnitt 4:3 Vilka syften och mål ska lagen ha?

GIL ställer sig positiva till att förtydliganden av mål och kvalitet i LSS sammanställs. Dock anser inte GIL att SoL (Socialtjänstlagen) kan kompletteras med bestämmelse om goda levnadsvillkor för vissa insatser då de båda lagarna inte är av samma karaktär. GIL emotser en översyn av de båda lagarna för att de på längre sikt ska kunna komplettera varandra och samtidigt kunna upprätthålla handikappolitiken.

Avsnitt 4.4 Personkretsen

Enligt förslaget ska personkretsarna i princip bestå. GIL anser det positivt att bestämning av diagnoser i personkrets 1 görs av Socialstyrelsen. GIL ställer sig negativa till förslaget om 65 års åldersgräns för insats enligt LSS. Detta skulle medföra att flera personer skulle bli hänvisade till insatser enligt Socialtjänsten och endast leva under skäliga levnadsvillkor efter 65 års ålder. I övrigt har GIL inte något att erinra angående förslaget om personkretsindelningen.

Avsnitt 4.5 Barnperspektivet i LSS

GIL instämmer i utredningens förslag om att barnperspektivet i LSS ska främjas och att barnkonventionen ska beaktas i varje ärende som rör barn. GIL anser det bra att barnens rätt att komma till tals förtydligas och att vidgad informationsplikt angående barnens rättigheter gäller för anställda inom kommun och försäkringskassa. Medlemmarna är nöjda över att obligatorisk registerkontroll för assistenter som arbetar med underåriga barn införs. Likväl att kontrollen ska jämföras med skolutdrag inom skola och barnomsorg. I övrigt har GIL inget att erinra om kommitténs förslag angående barnperspektivet.

Avsnitt 5. Huvudmannaskap för stöd och service

GIL instämmer i utredningens förslag att staten bör ha huvudansvar för insatser inom LSS. Dock ifrågasätter GIL den roll kommunerna ska ha som verkställande part och ser risker om inte staten tar på sig hela finansieringsansvaret med hänsyn till ovan nämnt om kommuners ekonomiska ramar, politik samt prioritering. Därför anser GIL att detta förslag inte vara tillräckligt utrett och att det är bristfälligt och ifrågasätter kommunernas roll utifrån beskrivning av kommunernas verksamhet i kommitténs förslag. Likaså handläggningsfrågor om tillfällig utökning av personlig assistans.

Besöksadress:
Jaegerdorffsplatsen 3
Göteborg
Postadress:
Box 12134
402 42 Göteborg

Telefon:
031-63 64 80
Telefax:
031-15 18 08

E-post:
kontor@gil.se
www:
www.gil.se

Bankgiro:
5774-5127
Plusgiro:
498 48 94-8

Org-nr:
716444-6762

Avsnitt 6.1.4 En dämpad och stabil kostnadsutveckling för en hållbar assistansreform

Att införa en enhetlig modell för beräkning av behov ser GIL som positivt. Som assistansanordnare anser GIL att en rimlighetsbedömning bör komma ifråga i syfte för att minska diskrimineringen av funktionsnedsatta samt att värna om den personliga integriteten. Den enhetliga bedömningen bör bestå av en helhetsbedömning av de grundläggande behoven med en individuell prövning i varje fall. GIL motsätter sig starkt tidsmätning i minuter och sekunder för delmoment inom vardagliga göromål som t.ex. matsituationen. Många funktionsnedsatta finner det kränkande med bedömningsskalor efter tidtagning i minuter och sekunder för delar av moment istället för att se ett moment som en helhet. Då det är de grundläggande behoven som utreds borde det räcka med en ungefärlig tid för vissa behov t.ex. toalettbesök, morgonrutiner, matsituation med mera. GIL emotser att en enhetlig bedömning av de grundläggande behoven införs där hänsyn tas till momentens helhet. GIL anser inte heller att visst antal timmar bör beviljas generellt utan individens behov ska styra. Beräkning av antal timmar bör ej ske per vecka utan GIL anser att det bör räknas utifrån en avräkningsperiod om 12 månader.

Insatsen personlig service med boendestöd:

I de fall där de grundläggande behoven inte överstiger 20 timmar per vecka är det av yttersta vikt att man kan få anordna sin hjälp så att den så långt är möjligt liknar personlig assistans. Då assistans eller annan hjälp med grundläggande behov ofta innefattar hjälp med intima behov är det av naturen självklart att man bör få bestämma vem som ska utföra den hjälpen. Det är även många funktionsnedsatta som idag har arbete och/eller studier som kombineras med insatser i form av personlig assistans. Om dessa rättigheter inskränks, att man inte kan anordna sin assistans ska inte behöva betyda att man t.ex. måste sluta sitt arbete, många funktionsnedsatta har idag ett arbete. Att sätta ett maxtak på 40 timmar per vecka för insatsen personlig service med boendestöd kan dels medföra att arbetslösheten kommer att stiga då många kommer att få säga upp sig om man inte kan komma till arbetet på vissa tider, dels att många berörda kommer att mista sin assistans. De som behöver hjälp i under sitt arbete hur är det tänkt? Dessutom, om arbetet befinner sig i annan kommun hur har utredningen tänkt? Vilket antal timmar grundläggande eller övriga behov som ligger till grund för insatsen bör inte vara avgörande vid beviljande, ej heller antalet timmar.

GIL vänder sig starkt mot detta förslag som ska ersätta personlig assistans för personer som inte når upp till grundläggande behov om minst 20 timmar. Det är uttalat att tjänsten är att likna vid hemtjänst. Detta innebär ett steg tillbaka till den tid då funktionsnedsatta inte kunde bestämma när de skulle få hjälp och inte heller vem som skulle utföra den. Likaså säger utredningen att hemtjänst är dyrare än personlig assistans, GIL kan därför inte förstå varför detta argument framförs nu eftersom det inte kan anses kostnadsbesparande att införa personlig service med boendestöd. Ökade kostnader för kommunen kommer att uppstå för att kvalitetsförsämring inte ska inträffa. GIL anser inte denna insats vara jämförbar med personlig assistans utan kommer tveklöst att drabba en stor andel av idag

Besöksadress:
Jaegerdorffsplatsen 3
Göteborg
Postadress:
Box 12134
402 42 Göteborg

Telefon:
031-63 64 80
Telefax:
031-15 18 08

E-post:
kontor@gil.se
www:
www.gil.se

Bankgiro:
5774-5127
Plusgiro:
498 48 94-8

Org-nr:
716444-6762

assistansberättigade, speciellt unga och arbetsföra som vill klara sig själva i möjligaste mån och vill arbeta. För att betänkandet "Möjlighet att leva som andra" ska kunna uppfyllas måste det finnas en valfrihet att kunna välja assistansanordnare för att kunna anordna sitt eget liv som man vill.

Det är Gil's uppfattning att denna service har stark koppling till utformning som hemtjänst vilket inte harmonierar med intentionerna i varken LSS eller LASS och kommer inte att stärka den funktionsnedsattes situation. En funktionsnedsatts möjlighet till självbestämmande och oberoende liv inskränks därmed väsentligt.

Avsnitt 6:2 Reglering och ansvar

GIL tillstyrker förslagen om att LASS och LSS sammanslås till en lag, samt att tillfälligt utökad assistans beslutas av Försäkringskassan, om försäkringen ges att beslut tas inom rimlig tid från beslut om tillfälligt utökad assistans för den funktionsnedsatte. Samtidigt bör det vara möjligt för försäkringskassan att fatta interimistiska beslut vad gäller utökning av assistans för att inte akuta situationer ska uppstå och assistans inte med omedelbar verkan kan sättas in.

Avsnitt 6.3 Behov

GIL anser att förslaget om 20 timmar minimum grundläggande behov för personlig assistans, och att det också måste föreligga övriga behov för beviljande diskriminerar funktionsnedsatta. Detta kommer att leda till att många funktionsnedsatta får leva ett liv med mindre självbestämmande och möjlighet att leva som andra, många kommer att mista sin assistans. Likväl är GIL negativa till att utredningen föreslår att det grundläggande behov som förutsätter ingående kunskap om den funktionsnedsatte ska tas bort då det medför att många med utvecklingsstörning och personer med autism som har speciellt behov av kunnig personal kan mista sin assistans. Detta följer även av den hårdare bedömning som införts vid prövning av personlig assistans och andra insatser enligt LSS. Det är orimligt att tro att denna grupp (autister samt personer med utvecklingsstörning) kommer att klara sig med insatsen personlig service med boendestöd. Det finns många i denna grupp där grundläggande behov inte uppgår till minst 20 timmar. Då insatsen för dessa insatser har ett maxtak på 40 timmar/vecka med för det konsekvensen att alla dygnets timmar inte kan täckas. Många autister har behov av tillsyn och assistans dygnet runt, det är fullt möjligt att denna grupp utan tillsyn kan bli en fara för sig själv och andra. Många autister har behov av tillsyn dygnet runt, boende på institution blir då den enda lösningen.

"Ett eget hem med personlig assistans dygnet runt är den helt avgörande förutsättningen för att många autister utifrån sina personliga möjligheter ska kunna leva ett eget vuxenliv". (röst från medlem/förälder).

Att tid för kommunikation endast ska räknas in när en funktionsnedsatt kommunicerar med utomstående är inte skäligt. I de personliga assistenternas arbetsuppgifter kan ofta ingå kommunikation med den assistansberättigade. Skulle det då inte ses som kommunikation, och tid räknas för det? Är det meningen att kommunikation endast får lov att ske med

Besöksadress:
Jaegerdorffsplatsen 3
Göteborg
Postadress:
Box 12134
402 42 Göteborg

Telefon:
031-63 64 80
Telefax:
031-15 18 08

E-post:
kontor@gil.se
www:
www.gil.se

Bankgiro:
5774-5127
Plusgiro:
498 48 94-8

Org-nr:
716444-6762

utomstående? Ska man reglera tiden för hur mycket en funktionsnedsatt ska få kommunicera med omvärlden? Att ta bort kommunikation, och inte se det som ett grundläggande behov är oskäligt, då kommunikation med omvärlden är en nödvändighet för ett liv på lika villkor och många funktionsnedsättningar drabbar just kommunikationen hos funktionsnedsatta. Att inte kunna meddela sig medför att man inte kan klara sig ute i samhället. Dessa funktionsnedsatta blir då hänvisade till att leva på institution eller isolerade i sina hem. Att begränsa ett grundläggande behov till att endast avse *tal*, begränsar individens möjlighet att använda andra sätt att kommunicera.

Vad gäller förslaget på kravet att både grundläggande behov och övriga behov ska finnas för rätt till personlig assistans, och inte endast omsorgsbehov kvalificerar för personlig assistans anser GIL inte förenligt med lagens intentioner och motsätter sig detta förslag. Att barn under 21 år ska ha rätt till personlig assistans vid endast grundläggande behov anser GIL stärka barnperspektivet och instämmer i det förslaget.

Avsnitt 6.3.3. Underrubrik personlig assistans under sjukhusvistelse

GIL är positiva till förslaget att man ska få ha assistenter med sig vid sjukhusvistelser under kortare tid, men anser att särskilda skäl bör vara generöst tilltaget eller helt ska tas bort. För den assistansberättigade är det en otrygghet att inte få ha med sig sina assistenter på sjukhuset. Likaså är det för assistenterna otryggt att inte veta om man från den ena till den andra dagen veta om man kan få behålla sitt arbete eller kommer att bli uppsagd. Det är allmänt förekommande att sjukhuspersonalen gärna ser att assistenter är med vid sjukhusvistelser då de inte har den rätta kunskapen om patienten ifråga. Det är heller inte bärande att assistansordnaren ska stå kostnaden för assistenterna under sjukhusvistelser. Omkostnadsmedlen för den assistansberättigade kommer i allt högre grad att gå till kostnader för att täcka kostnader för sjukhusvistelser och därmed inskränks den funktionsnedsattes rättighet att leva som alla andra.

Arbetsrättsligt sett anser GIL att det på grund av ovan nämnda kommer att bli mer ofördelaktigt och oattraktivt att arbeta som personlig assistent. Detta för att de assistansberättigade måste gardera sig mot framtida sjukhusvistelser och beakta vilka anställningsformer som används. Samtidigt kommer uppsägningar på grund av arbetsbrist bland assistenter öka på grund av det ovan nämnda. Det blir även en risk för assistansordnare som inte kommer att kunna erbjuda en säker service med goda levnadsvillkor som vision, då ökade kostnader likväl kommer att belasta assistansordnaren. I dagsläget är det ett flertal assistansberättigade som avstår insatser från hälso- och sjukvården som kan förbättra deras tillstånd. Detta eftersom de inte är garanterade assistans vid sjukhusvistelser eller tillfälliga utökningar, nödvändiga efter sjukhusvistelse. Begreppen sjukvård och assistans ska inte blandas ihop. Behovet av personlig utformad service upphör inte för att man läggs in på sjukhus. Assistans är inte sjukvård och sjukvård är inte assistans.

”Då sjukvårdspersonal inte har de kunskaper om mig och mina funktionsnedsättningar som gör att de kan ta i min kropp, hjälpa mig vid intima situationer på rätt sätt är det nödvändigt för mig att ha med personliga assistenter. Assistans är så mycket mer än sjukvård och de

Besöksadress:	Telefon:	E-post:	Bankgiro:	Org-nr:
Jaegerdorffsplatsen 3	031-63 64 80	kontor@gil.se	5774-5127	716444-6762
Göteborg	Telefax:	www:	Plusgiro:	
Postadress:	031-15 18 08	www.gil.se	498 48 94-8	
Box 12134				
402 42 Göteborg				

behoven kvarstår vid sjukhusvistelser. Sjukhuspersonal har heller inte tid att agera som assistenter, de är vana vid friska personer, dvs. personer som kan vända sig själva i sängar, rätta till benen, flytta kuddar och vända blad i böcker, dricka och allt annat som inte anses vara sjukvård.” (röst från medlem).

Avsnitt 6.3.3 Dubbelassistans

GIL anser att man i första hand inte bör bevilja hjälpmedel istället för dubbelassistans. Rent arbetsrättsligt ser GIL positivt på att fler hjälpmedel kan bli tillgängliga i den bemärkelsen att arbetsmiljön för personliga assistenter kan förbättras, om godtagbara hjälpmedel kan anskaffas. GIL ser faran med att möjlighet finns, att godtagbara hjälpmedel inte kommer att kunna erbjudas. GIL ställer sig undrande till om hjälpmedel i alla fall kan ersätta nödvändig dubbelbemanning? Att ersätta dubbelbemanning med hjälpmedel istället för personlig assistans som direkt kostnadsdämpning anser GIL vara diskriminering för de funktionsnedsatta. GIL anser att för att ett hjälpmedel ska anses godtagbart ska begreppet ”vara tillgodosett” enligt LSS uppfyllas.

Att försäkringskassa får i uppdrag att framta handläggningsrutiner samt normer för bedömning för utökad assistans anser vi mycket bra, dock ska det anmärkas att det innebär en kostnad för dessa verksamheter att återigen behöva omorganisera sig som bidrar till en stor kostnadsökning istället för en minskning. GIL anser att separata medel för detta bör avsättas och inte påverka kostnadsdämpningen inom området. Det finns idag kompetent personal för bedömningar av insatser men behöver utvecklas.

Avsnitt 6.4 Utförande och kvalitet

GIL har inget att erinra mot kommitténs angivna förslag om utförande och kvalitet utan instämmer i fullo till det föreslagna.

Avsnitt 6.5 Ersättning

GIL anser inte att förslaget om differentierade schabloner leder till positiv verkan för de assistansberättigade utan tvärtom. Detta kommer att leda till större oro för antal timmar som efterfrågas/beviljas, samtidigt kommer indelningen i olika delar löne- och lönebikostnader att minska omkostnadsdelen väsentligt vilket kommer att begränsa möjligheten att utföra personlig assistans.

GIL anser att differentierade schabloner inte bör införas. Det inskränker den funktionsnedsattes rättighet att planera sin assistans under dygnet. Att ha mycket assistans på natt eller dagtid är inget som den funktionsnedsatte själv kan bestämma, det beror på vilken art och grad som funktionsnedsättningen har. Om denna differentiering skulle införas är det då meningen att kommun och försäkringskassa ska dela upp beviljade timmar inom olika tidskategorier? Återigen realiserar försämrade levnadsvillkor för funktionsnedsatta med långvariga insatser nattetid. GIL instämmer inte i förslaget om inte den differentierade ersättningen baseras på antal utförda timmar och utbetalas i efterhand av Försäkringskassan. Behoven är frekvent föränderliga och medför stora svårigheter att kunna bedöma på vilken tid assistans kommer att faktiskt behöva utföras.

Besöksadress:
Jaegerdorffsplatsen 3
Göteborg
Postadress:
Box 12134
402 42 Göteborg

Telefon:
031-63 64 80
Telefax:
031-15 18 08

E-post:
kontor@gil.se
www:
www.gil.se

Bankgiro:
5774-5127
Plusgiro:
498 48 94-8

Org-nr:
716444-6762

Avsnitt 6.5.3 Förändrad ersättning för övriga kostnader

Nedräkning av omkostnadsdelen

Lägre omkostnadsmedel, i första hand administrativa kostnader och utbildningskostnader medför mindre medbestämmande för den funktionsnedsatte och GIL instämmer inte i detta förslag.

Ersättning för sjuklöner

Den planerade höjningen av schablonen med 0,7 % för att täcka kostnader för sjukfrånvaro är för låg då det beloppet inte täcker den faktiska kostnaden som i realiteten är ca 1,5 %. GIL anser att schablonen bör höjas med minst 1,5 % för att effektivt täcka dessa kostnader. Minskade sjuklöner medför minskat utrymme för lönekostnader och bidrar till att minska intresset att arbeta som personlig assistent eftersom lönerna inte kommer att kunna följa marknadsutvecklingen. Likväl kommer den assistansberättigades liv att inskränkas då kostnaderna för lön och personal blir högre och omkostnadsmedlen minskar, valfriheten blir mindre.

Sänkt schablon

GIL instämmer inte i förslaget att man ska sänka schablonen på grund av sänkt arbetsgivaravgift för unga och äldre. Incitamentet att anställa yngre assistenter försvinner eftersom en funktionsnedsatts ekonomi blir avhängig av hur gamla assistenter man anställer.

Avsnitt 6.6 Tillsyn och kontroll

GIL instämmer i utredningens förslag till fullo och anser det vara en god utveckling för den personliga assistansen och en kvalitetssäkring för de assistansberättigade. Dock efterlyser vi de funktionsnedsattas åsikter om förslag om vilken kvalitet de själva anser bör finnas.

Avsnitt 6.6.3. Underrubrik Överväganden och förslag

Avräkningsperioden

För att höja standarden på funktionsnedsattas liv samt öka deras möjlighet att leva som alla andra bör avräkningsperioden förlängas till 12 månader. Av detta följer även att administrationen kommer att minska, och schablonbeloppet kan på ett mer ändamålsenligt sätt tillägnas kostnader vilka är hänförliga till assistansen. Detta medför även kostnadsdämpningar hos berörda myndigheter. Det medför även en möjlighet för funktionsnedsatta att kunna planera sina liv, vilket i sin tur medför att tillfälligt utökad assistans kan minska.

Avsnitt 7.4.2 Insatser inom LSS, ledsagarservice

GIL anser att ledsagning som insats enligt LSS måste finnas kvar, och även kunna kombineras med andra insatser enligt LSS.

Besöksadress:
Jaegerdorffsplatsen 3
Göteborg
Postadress:
Box 12134
402 42 Göteborg

Telefon:
031-63 64 80
Telefax:
031-15 18 08

E-post:
kontor@gil.se
www:
www.gil.se

Bankgiro:
5774-5127
Plusgiro:
498 48 94-8

Org-nr:
716444-6762

Övriga synpunkter

Assistansersättning vid dödsfall

Vid dödsfall har försäkringskassan sedan lagändring i juni 2008 ändrat sin tolkning av begreppet arbetsgivare. Endast under förutsättning att den assistansberättigade var egen arbetsgivare åt sina assistenter kunde fortsatt ersättning betalas ut under uppsägningen. GIL anser denna tolkning inte vara ändamålsenlig då assistansanordnare endast är ytterst arbetsgivare. Alltså är dödsdagen den sista dagen som ersätts om assistansen anordnas av assistansbolag och dessa får stå kostnaden för assistenter under lagstadgad uppsägningstid och innebär en stor kostnad som assistansanordnare får täcka genom andra medel.

Ledsagningsmåltider

Även den som har ledsagning bör innefattas av begreppet ledsagningsmåltider och dessa kostnader bör ingå i ersättningen för ledsagning. Exempel: Problem uppstår om assistenten inte vill äta samma måltid som den funktionsnedsatte eller att assistenten blir förmånsbeskattad. Antingen kommer den assistansberättigade att få betala måltiden själv för assistenten eller så blir assistenten tvingat förmånsbeskattad. Assistentyrket kommer ur den synvinkeln också att bli mer oattraktivt.

Avslutande kommentarer samt förslag på lösningar

Det står klart att samhället har för avsikt att minska kostnaderna för insatser enligt LSS samt övriga insatser för funktionsnedsatta. GIL anser att man i första ledet borde utrett vilka administrativa kostnader vid olika myndigheter som skulle kunna sänkas, vilket hade kostnadsdämpat området omedelbart. Det står klart att det behövs kortare handläggningstider och bättre kunskap hos handläggare vid myndigheter som bereder funktionsnedsattas ärenden. Vad stat och kommun behöver bidra med och utveckla, är tillgänglighet, arbete och bostad. Då vi idag inte har en väl fungerande lagstiftning och god vägledning i rättspraxis bör man innan inskränkningar görs, sätta upp nya mål för området med syfte att tillgodose alla behov hos människor med funktionsnedsättningar. Att Sverige skulle vara ett föregångsland vad gäller funktionsnedsattas möjligheter och tillgänglighet stämmer inte.

Vid en internationell jämförelse kan man se att många andra länder däribland USA har kommit mycket längre i diskussionen om funktionsnedsattas rättigheter och om tillgängligheten. Detta i och med att frågorna fått en stark politisk förankring och intagits i grundlag och nationell lagstiftning. I Sverige har regler och rättigheter för funktionshindrade endast svag förankring på såväl politisk nivå och i lagstiftning, och funktionshindrades rättigheter ifrågasätts ständigt och tillgängligheten i Sverige är undermålig.

Besöksadress:
Jaegerdorffsplatsen 3
Göteborg
Postadress:
Box 12134
402 42 Göteborg

Telefon:
031-63 64 80
Telefax:
031-15 18 08

E-post:
kontor@gil.se
www:
www.gil.se

Bankgiro:
5774-5127
Plusgiro:
498 48 94-8

Org-nr:
716444-6762

Förslaget om max 40 timmar per vecka för insatsen personlig service med boendestöd kommer att leda till att många funktionsnedsatta inte kan förflytta sig över kommungränserna eller ge sig ut på resor. Funktionsnedsatta vill oavsett hur behoven ser ut kunna resa och inte behöva begränsa sina liv.

Att ta bort "det femte benet", där kommunikation ingår berör många funktionsnedsatta och de föreslagna ändringarna avseende detta medverkar på så sätt till isolering och utanförskap istället för att främja funktionsnedsattas rättigheter att vara ute i omvärlden.

GIL emotser att kommittén även utreder förslag om ombud för funktionsnedsatta vid ansökan om insats enligt LSS och vid andra kontakter med myndigheter och rättsväsende.

Vid förra reformen 1993 kämpade de funktionsnedsatta för rätten att få forma sitt liv som de själva ville. Vi står idag på samma plats, har inte politikerna och samhället lärt sig något? Lagen 1993:387 och 1993:389 var ett steg i rätt riktning, men utifrån samhällets utveckling och förändring måste lagen utvecklas på ett positivt sätt vad gäller insatser för funktionsnedsatta. Att slå ner på begränsningar i timantal, att ha åsikter om vem som ska ha personlig assistans och att försvåra det för en redan utsatt grupp är inte förenligt med varken svensk eller internationell rätt eller mänskliga rättigheter.

Låt alla som behöver insatser enligt LSS ha möjlighet att få det. Utveckla lagen med syftet att alla funktionsnedsatta på lika villkor ska kunna leva sina liv. Utveckla i rätt riktning, det kommer att vara kostnadseffektivt.

Med denna skrift och det ovan sagda överlämnar Göteborgskooperativet för Independent living sina synpunkter till kommittén för beaktande.

Besöksadress:
Jaegerdorffsplatsen 3
Göteborg
Postadress:
Box 12134
402 42 Göteborg

Telefon:
031-63 64 80
Telefax:
031-15 18 08

E-post:
kontor@gil.se
www:
www.gil.se

Bankgiro:
5774-5127
Plusgiro:
498 48 94-8

Org-nr:
716444-6762

För GIL ekonomisk förening

Lars Enqvist

Ordförande

Besöksadress:
Jaegerdorffsplatsen 3
Göteborg
Postadress:
Box 12134
402 42 Göteborg

Telefon:
031-63 64 80
Telefax:
031-15 18 08

E-post:
kontor@gil.se
www:
www.gil.se

Bankgiro:
5774-5127
Plusgiro:
498 48 94-8

Org-nr:
716444-6762